

VOL. XIV

Kaina 3c.

Chicago, Ill. Pirmadienis, Gruodžio-December 5 d., 1927

437

No. 285

Lietuvių-Lenkų bylos sprendimo priešdieniai

Voldemaras tikisi, ir nesitiki, laimėti Tautų Sąjungoje

Bijo, kad Lietuvos neįsibriautų lenkai, persitaisę kaip lietuviai pabėgėliai

BERLINAS, gruod. 4. — Lietuvos ministeris pirmininkas Voldemaras, kurs pakeliui į Tautų Sąjungos mitingą Genevoje buvo sustojęs Berline, pasikalbėjęs su Chicago Daily News korespondentu vakar pareiškė, kad Lietuvių-Lenkų ginčo, išsprendimo klausimu jis esą optimistas tikimais, bet ne įsitikinimais.

Lietuvoje "viskas ramu"

"Šiaip ar taip," sakė jis, "Lietuvoje dabar viskas ramu, nes mes nusprendėme, kad Lenkų grumojimų akivaizdoje geriausia bus būti ramiems ir atsisukti į Tautų Sąjungą. Mes nematome, kad keli šimtai politinių opozicijos emigrantų bandytų sukelti bet kokių neramumų krašte. O jei jų vadas, Plečkaitis, bandys su ginkluotu būriu grįžti į Lietuvą, jis bus suimtas ir atiduotas į teismo rankas dėl apipilimo banko rugsėjo mėnesio sukilime. [Voldemaras čia meluoja. Rugsėjo 9 dieną įvykusiame Tauragės sukilime, per kurį iš banko buvo paimti, kaip sako, 200 tūkstančių litų, Plečkaitis nedalyvavo. Patsai Voldemaro valdžios laikraštis "Lietuva" skelbė, kad Plečkaitis tuomet buvęs Alytuje.]

Bijo Lenkų klastos

"Pačių emigrantų yra nedaugiau kaip keli šimtai," pasakojo Voldemaras, "bet yra pavojus, kad Lenkai gali aptaisyti kokius 50 tūkstančių lenkų, kaip neva lietuvių emigrantų, ir įsiveržti į Lietuvą. Tada, žinoma, mes negalėtume rimtai pasipriešinti. Bet mes tikime, kad pasauly dar yra teisybės ir kad Lenkų darbas bus Genevoje neįteigtas.

Vilniaus nepripažins Lenkams

"Vilniaus pagrobimą smurtu Lietuva negali pripažinti. Mes negalime pripažinti dabar Lenkų užimtos linijos ir reikalaujame, kad demarkacijos linija būtų siena [?]. Kol sienos nėra išspręstos, tuščia bus ir kalbėti apie bendrą saugumo pakta, kaip kad siūlo vieni, arba regionų pakts, kaip kad proponuoja kiti. Pabaltijų jokių regionų pakto nėra, nei niekas dar jų nepropoavo. Nesulė to kio pakto ar sąjungos nė Lenkai.

Itariami Lenkų planai

"Atrodo, kad Lenkija planuoja po truputį po truputį atsteigti savo 1772 metų sienas. Lenkai supranta gerai, kad Rytų Prūsiose Vokiečiai yra stiprūs ir jie negali jų pasigrobt, o todėl jie stengiasi savo sienas pastumti į Baltijos jūrą per Lietuvą.

"Lietuva turi glaudžią sutartį su Rusija. Mes tikime, kad Tautų Sąjunga sugebės taiką išlaikyti."

SANTIAGO, Čilė, gruod. 4. — Čilės diktatorius gen. Ibáñez vedė senjoritą Gracię Letelier Velasco. Romos papa atsiuntė naujavedžiams palaiminimą.

Lenkai organizuoja lietuvių pabėgėlius

Taip sako Pilsudskio organas; emigrantams buv vadovausis kapitonas Majus

BERLINAS, gruod. 4. — Pilsudskio organas, Pilsudskio laikraštis Varšuvoje prisiipažsta, kad Lenkai organizuoja lietuvių emigrantus Vilniuje. Pirmame puslapy tas laikraštis įdėjo atvaizdą Lietuvos armijos kapitono Majaus, Tauragės sukilimo vado, kuris, pasak Pilsudskio organo, vadovausis lietuvių emigrantams. Kap. Majus buvęs sužeistas ir slapstėsi pas vieną ukrainietį, kol pasveikęs, galėjęs bėgti į Lenkiją. Pabėgėliai Plečkaitis ir Paplauskas veiksiai išvien su juo.

Iki šiol Lenkų užsienio departamentas su pasipiktinimu neigė žinias, kad Lenkai organizuoja lietuvių pabėgėlius sukilimui prieš Kauno valdžią, bet dabar patsai Pilsudskio organas atvirai tą pripažįsta.

Lietuva sukilimo nebijanti, sako Voldemaras

"Mes nebijome pabėgėlių būrių nė sukilimo," pasakė Lietuvos premjeras Voldemaras, kurs pakeliui į Genevos susirinkimą buvo sustojęs Berline. "Jei Lietuvos valdžiai būtų grėsęs pavojus, aš nebūčiau važiuojęs iš Kauno."

Karo pavojus Europai

Lietuvos diktatorius pripažino, kad šiaurės vakarų Europoje esą karo pavojus, bet, pasak jo, karas tarp Lenkijos ir Lietuvos automatiškai sukurtų Europos karą, o todėl jis esąs įsitikinęs, kad jei Lenkija pradėtų avantiūrą prieš Lietuvą, tai tos valstybės, kurios laiką Lenkiją po savo finansiniu ir politiniu nykščiu tuojau įsakyty jai susivaldyti.

Taikos nebus, kol Vilnių laikys Lenkai

"Lenkų-Lietuvių ginčą išspręsti tuojau bus sunku," pasakė Voldemaras. "Progresas padaryti bus galima tik palengvė. Bet mes, lietuviai, esame optimistai ir pakantūs žmonės. Mes laukėme taikos nuo laiko, kai lenkų generolas Želigovskis 1921 metais pagrobė Vilnių. Bet kol Vilniaus klausimas nebus išspręstas, tikros taikos su Lenkais nebus.

Pilsudskio kolonijimų Voldemaras sakos nepaisys

"Mes nesapnuojame pulti Lenkiją. Pilsudskis užgavo mane asmeniškai, bet aš ignoruoju jo užgauliojimus, nes karčaiminių kolonijų taktikos nepaisau. Į jo insinuacijas galiu tiek pasakyti, kad aš nemobilizavau nė vieno Lietuvos kariuomenės vieneto, bet abejoju, ar Pilsudskis galėtų panašų pareiškimą duoti su gryna sąžine.

Varšava leidžia gaudus apie Lietuvos kariuomenės koncentravimą

Varšavos laikraščiai skelbia, kad Lietuvos kariuomenė koncentruojama Utenos apylinkėse, ir kad į Vilnių kasdien daug atvyksta pabėgėlių iš Lietuvos.

Rusai mobilizuoja kariuomenę į Lenkų pasienį

Diplomatiniuose rateliuose Berline daug svarbos duodama slaptiesiems pranešimams, buv sovietai siunčia į Lenkijos sieną daugiau sustiprinimų iš centralinės Rusijos. Leploj esą keturios sunkiosios artilerijos divizijos ir kavalerijos brigada, tuo tarpu kai į Lietuvos-Lenkijos pasienį esą naujai atvykę 11, 12 ir 89 regimentai.

Lenkai siekia priversti T. Sąjungą

Grumosią išstojimu, jei ginčas su Lietuva nebūsiąs išspręstas Lenkų naudai

BERLINAS, gruod. 4. — Diplomatinėse sferose vaikščioja girdai, sako Vokiečių laikraštis Tageblatt, kad Lenkija pasirengusi išstoti iš Tautų Sąjungos, jei ginčas su Lietuva busiųjų išspręstas ne jos naudai. Lenkai be atodairos nori atsteigti diplomatinis ir ekonominius santykius su Lietuva ir pasilaikyti Vilnių.

Lenkų prasimanymai

WASHINGTONAS, gruod. 4. [Paštu iš Lietuvos Pasiuntinys Amerikai]. — Elta praneša, kad iš lenkų šaltinių kilusios žinios skelbia esą prof. Voldemaras kreipėsi į Vokiečių ir Rusų vyriausybės prašydamas militarinės bei diplomatinės paramos prieš Lenkiją, jei ji pulty Kauną. Už paramą prof. Voldemaras esą Vokiečiai apskriti. Šios žinios yra pramantytos ir netaitinka tikrų ybei.

Kadagnas paskirtas Klaipėdos direktoriaus pirmininku

WASHINGTONAS, gruod. 3. [Lietuvos Pasiuntinys Amerikai telegrama]. — Elta praneša: Gubernatoriaus aktu, Klaipėdos Direktoriaus Pirmininku paskirtas Kadagnas. Direktoriaus nariai: Reizgys, Zigaudas ir Vordagas.

Jie Seimeliui prisistatė gruodžio 5 dieną [šandien.]

Naujo modelio Fordo automobiliai

Ford Motor kompanija jau išleido pirmus naujo modelio ir visai naujos konstrukcijos Fordo automobilius. Pasak paties Henry Fordo viešo paskelbimo, tai esą geriausi automobiliai visais atžvilgiais, — savo lengvumu, stiprumu, greitumu ir, pagaliau, gražumu, o pigumu jie beveik taip pigūs, kaip ir senieji Fordai.

Naujųjų Fordo automobilių kainos paduodamos tokios: Tudor sedanas \$495; Fordor sedanas \$570; Coupe \$495; Sport coupe \$550; Phaetonas \$395; Roadsteris \$385; Truck'ai nuo \$545 iki \$610.

Šiuo tarpu naujieji Fordo automobiliai gaminami po 60-70 per dieną, bet po mėnesio, antro, jų bus išleidžiama po 1000 per dieną.

HAAGA, gruod. 4. — Praneša, kad Celebes saloj įvykęs smarkus žemės drebėjimas. Keturiolika žmonių buvę užmušti ir daugiau kaip penkiasdešimt sužeista.

[Atlantic and Pacific Photo]

Brooklyno poetė Mrs. Dorothy Cruikshank Couhrane ir jos vyras "princas Nikolai Karageogevič", su kuriuo ji neseniai apsisėdė, bet kuris pasirodė visai nesąs joks princas ir su Jugo Slavijos karališkąja šeima nieko bendra neturįs.

Airiai nepataisomi ubagai, sako Bernard Shaw

LONDONAS, gruod. 4. — Garsus anglų rašytojas ir dramaturgas Bernard Shaw, kurs gimimu yra airys, Yorkshire Evening News rašo apie airių "ubagavimą" įprotį ir sako:

"Teisėjas Henry Neil atlankė mano gimtąjį miestą Dubliną ir sako, kad jis labai susigėdėjęs, kai išvydęs ten vaikų padėtį. Jis prašo, kad aš paremčiau jo atsišaukimą į amerikiečius, kad jie atsiųstų, — aš jau nebežinau kiek tūkstančių porų batų ir kojinių jiems apauti. "Bet mano patarimas amerikiečiams yra toks: nebesiūskite j Airiją daugiau nė vieno cento aukų nė batams, nė kam kitam. Airija, jei tik ji norėtų, pati sugebėtų kuo geriausiai savo vaikus ir papenėti ir aptaisyti. Klysta tas, kas mano, kad Airiai biedni. Airiai ne biedni, jie yra tik nepataisomi ubagautai, o tai jau kas kita."

NEW YORKAS, gruod. 4. — Brooklyno Aukščiausis teismas nuteisė Josephą McCarthy iš Mamaroneck, N. Y., sumokėti \$100,000 p-lei Henriettai Vought, 25 metų amž. steno-grafei, kuri buvo kaltinama, kad automobilio užgauta ir padaryta amžina invalidė.

Chicago į apylinkę federalinis oro biuras šiai dienai pranešauja: Bendrai gražu, bet nešilta; stiprokas mainąs vėjas. Vakar temperatūros buvo vidutiniškai 36° F. Šiandien saulė teka 7:02, leidžiasi 4:19. Mėnuo leidžiasi 3:00, ryto.

Chicago į apylinkę federalinis oro biuras šiai dienai pranešauja: Bendrai gražu, bet nešilta; stiprokas mainąs vėjas.

Vakar temperatūros buvo vidutiniškai 36° F. Šiandien saulė teka 7:02, leidžiasi 4:19. Mėnuo leidžiasi 3:00, ryto.

Pasirėmęs kraujo tyrimu, teismas pasiuntė pavainikio motiną kalėjimą

BERLINAS, gruod. 4. — Ellwangen, Wuertemberge, viena mergina padavė į teismą vieną jauną vyrą, kaltindama jį, kad jis esąs jos pavainikio vaiko tėvas. Vyras užsigynė. Teisys bei sūsekti buvo padarytas skundėjos ir jos vaiko kraujo tyrimas. Du valstybės medicinos departamentų biologai, ištyrę jų kraują, pasakė, kad vyras ir mergina priklauso antrai kraujo grupei, tuo tarpu kai vaikas priklauso ketvirtajai. Pasak jų, kraujo grupių ypatin-gumai būtinai esti paveldimi iš vieno katro tėvų. Ši atvejį vaiko kraujuje visai nesurasta nė motinos, nė tariamo tėvo kraujo ypatin-gumų, o iš to teigalinti but vienintelė išvada, kad kaltinamasis vyras nėra skundėjos vaiko tėvas.

Teismas, tų dviejų mokslo vyrų parodymais remdamasis, kaltinamąjį išteisino, o merginą, už kreivą prielaidą, nubaudė šešiais mėnesiais kalėjimo. Tai dar pirmas toks atsitikimas, kur teismas savo nuosprendį pamatavo mokslo žinioms, butent, kraujo tyrimo parodymais.

Pelnas iš gėrimų per 5 mėnesius \$3,300,000

TORONTO Ont., gruod. 4. — Ontario provincijai metus senąjį prohibicijos įstatymą ir įvedus valdžios kontroliuojamą svaigųjų gėrimų pardavimą, per penkis mėnesius ji iš to pardavojimo surinko \$3,300,000 gryno pelno.

Išmetė 23,653 komunistus

RYGA, Latvija, gruod. 4. — Praneša, kad iš Rusų komunistų partijos išmesta jau 23,653 komunistai opozicininkai.

Trockis pliekia Chicago Tribune

Nemanas pasakotis buržujų laikraščiu, kuriam rupi tik savo kišenių prisikimšti

Chicago Tribune praneša, kad ji buvus instruktašus savo korespondentą Berline, kad jis bandytų susisiekti tiesiog su Trockiu ir iškvostų, kokia iš tikrųjų yra jo pozicija dabartinioose sovietijos vadų tarpusavio ginčuose. Berlinieškis Tribunos korespondentas Sigrid Schultz dabar kabeliu astiuntė savo laikraščiu šitokį atsakymą:

"BERLINAS, gruod. 2. — Trockio atakymą šandien man atgabeno vienas kurjeras, moteriškė. Atsakymas toks:

"Del savų pozicijos aš neturiu nieko pranešti Chicago Tribune, laikraščiu, kurs tam tik gyvena, kad jo žmonės kimštųsi sau kišenių — tie žmonės, kurių nė vienas niekad nė valandos nėra padirbęs tikrai naudingo darbo žmonijos labui.

"Man tik juokai iš tokio dabar to laikraščio susirupinimo patirti mano nuomonę. Kai Leninas buvo gyvas, Tribuna būtų galėjus padaryti daug gera visuomenei, papasakodama savo skaitytojams, kokių pastangų — kokių vaisingų pastangų — daroma tvarkai iš chaoso sukurti. Bet tas Tribuna visai nerupėjo. Tai nebuvo jai ypatingos rūšies sensacijos, kokių kad jos skaitytojai nori.

"Dabar gi, kai jos buržujiška makaulė sumojo, joci del to, kad aš kai kuriais punktais nesutariu su šia valanda valdžioje esančios komunistų partijos šalin, aš, rasit, stosiąs visų nepatenkintų elementų, inteligentų, reforminkų ir socialistų, trieky ir bandysiąs sovietų režimą griauti, Tribuna šuoliais šuoliuoja į mane, smalstau-dama išvilkti aikštėn mano pažvalgas.

"Mano pažvalgos žinomos visiems, kam tik rupėjo žinoti. Tribunos redakcijos politikos dėka jų, gal but, nežino tik jos skaitytojai. Nemanau nė aiškinti jiems, pasakysiu tiek tik, kad pasilieku tas pats ko-vojas ir nepasitašomas komunistas.

"Dabartiniai skirtumai kai kuriais politikos punktais yra mūsų šeimyniški dalykai, kuriems kelti aikštėn aš nesinaudodsiu kapitalistų laikraščiu."

Riausės Lisabone prieš Carmonos diktaturą

MADRIDAS, Ispanija, gruodžio 4. — Čia gauta žinių, kad Portugalijos sostinėj Lisabone įvykę didelių neramumų. Riausės dalyvavę daugiausiai studentai, kurie šaukė: "Šalin diktatorių!" — premjerą Carmoną. Susikirtime su policija apie šimtas studentų buvę suimti.

HARRISBURG, Pa., gruod. 4. — Pirmą stūmų medžiojimo sezono dieną Pensylvanijos valstiojį netyčia nusišovė arklis buvo nušauti keturi medžiotojai.

NORTH CONWAY, Mass., gruod. 2. — Philip Sevard, medžiojės stūmą, buvo netyčia kito medžiotojo nušautas.

Britai nebegalį daugiau nusiginkluoti

Cushendun sako, kad Anglija jau esanti nusiginklavusi iki paskutinės ribos

GENEVA, Šveicarija, gruod. 4. — Lordas Cushendun, Britų delegacijos — paruošiamoj nusiginklavimo konferencijoj pirmininkas, kalbėdamas su spaudos atstovais pareiškė, kad nusiginklavime Didžioji Britanija esanti pasiekus paskutinės ribos, būtinos imperijos saugumui, ir daugiau sumažinti savo kariuomenės, laivyno ir aviacijos jėgų nebegalinti.

"Po Washingtono konferencijos 1921 metais mes išmetėme sąslavnan 2 milionu tonų karo laivų," sakė lordas Cushendun. "Mes atsisakėme nuo visiškos jurių kontrolės, kurią mes laikėme per daugiau kaip šimtą metų. Mes atleidome iš tarnybos milijnišką skaičių prityrusių jureivių ir laivyno oficerų. Mes likvidavome galingą armiją, sukurtą karo metais, ir pasilaikėme mažąją armiją, būtinai reikalingą policijos pareigoms eiti, kaip, pavydžiui, šandien Kinuose... Taigi, — Didžioji Britanija jau yra nusiginklavusi tiek, kiek ji begalėjo nusiginkluoti. O ką kitos valstybės padarė, palyginti su mūsų taikos pastangomis?"

Kalbėdamas saugumo ir arbitražo klausimais, lordas Cushendun pareiškė, kad Britų valdžia niekad nesutiksianti pasirašyti priverstinios tarptautinio teismo klatuzulės. "Mes niekad neatsisakysime savo suverenybės ir nepriklausomumo taip toli, kad bet kuri svetima valstybė galėtų bet kurio pretekstu šaukti mus prieš tribunolą," pasakė jis.

Vėl praneša apie sukilimus Ukrainoj

BUCHARESTAS, Rumanija, gruod. 4. — Laikraščio Adavul paduodama iš Kišinevo žinia, sako, kad Podoliuje, Ukrainoj, įvykę kruvinių susirėmimų tarp generolo Naidovo vadovaujamy sukilėlių ir sovietų kariuomenės, generolo Leplevskio vadovaujamų.

Jugoslavų demonstracijos prieš Italiją

BELGRADAS, Jugoslavija, gruod. 4. — Belgrade andai įvyko didelės demonstracijos. Tūkstančiai žygiuojančių sostinės gatvėmis šaukė: "Valio Francijai! Šalin Italiją!" Minios bandė atakuoti Italijos konsulatą, bet policijai pavyko demonstranti atstumti.

PARYŽIUS, gruod. 4. — Francija su Italija pasirašė modus vivendi sutartį, kuria bus reguliuojamas traktavimas jų piliečių, gyvenančių viena antros valstybėse.

LONDONAS, gruod. 4. — Jų aeroplanui nukritus užsimušė du britų aviacijos karininkai.

